

**Eläinsuojelusasia maalaisväestön
kannalta**

Kirjoittanut M. E. Mäki.

Eläinsuojeluasiasia maalaisväestön kannalta.

I.

Asiaan johtamiseksi.

Aatteiden aikakausi ei ole enää ilmassa, vaan se on astunut ihmisten keskuuteen. Ei ole enää Suomen saloillakaan niin syrjäistä tölviä, johon ei ristiriitaisten aatteiden aropalo olisi kipinöitään heittänyt.

Hengellinen elämä ei ole enää ulkonaisen pakon tai perityn uskon ilmenemistä. Sillä erilaiset uskonnolliset ja uskonnonvastaiset ajatus-suunnat ovat maailman valloitusretkillään tehneet itsensä tunnetuiksi joka puolella, arvostelleet toisiaan, poistaneet ulkonaisen pakon ja perityn väistomaisuuden, pakottaen ihmiset itsenäisesti vertaamaan eri käsitysten totuudenmukaisuutta ja sen pohjalle rakentamaan lujemman vakaumuksen elämän ja kuoleman suurista kysymyksistä.

Yhteiskunta ei ole enää rauhallinen puutarha, jossa kansan suuret joukot ovat pensasrivejä, joita muutamat harvat, korkeimmilla yhteiskunta-asteilla syntyneet on pantu „viljelemään ja vartioitsemaan“, ei enää uskota, että Jumala on ikuisiksi ajoiksi lahjoittanut maailmalle orjat ja orjaherrat, kerjäläiset ja mässääjät, sodat ja väkijuomat, työtaakan alle nääntyvät raatajat ja heidän työnsä tuloksilla hekumoitsijat. Jumalan syyttömyys elämän ehtojen epätasaiseen jakoon ja ihmisiä painavaan syntiinlankeemuksen raakuuskiroukseen on alkanut yhä useimmille selvitä.

Yhteiskunnallisissa epäkohdissa nähdään turmeltuneiden ihmisten peilikuva, eikä Jumalan kirouksen leimaa. Ja ihmisissä ei nähdä ikuisesti vaivaista synninorjaa, vaan kehittyvä olento, jonka kaikkeuden isä on pannut maailman lapsikamariin täysi-ikäisyyttä oppimaan, kehittymään siksi, kunnes taivaallisen isän tahto tapahtuu niin maassa kuin taivaissa.

Kun ihmiset ovat epäkohtain olemisesta näin alkanee syyttää itseään eivätkä pidä niitä korkeampain voimain ijankaikkisesti kestäväenä kirouksena, on yhteiskunnallisten

parannusten tavoittelu, erilaisten yhteiskunnallisten liikkeiden näyttämölle astuminen perin luonnollinen ilmiö. Se on nostanut kaiken maailman köyhälistön omistavia luokkia vastaan, se herättää pienissä kansoissa vapauden unelmia ja se nostattaa vuosisatoja nukkuneen talonpojan suunnittelemaan leivänkasvattajan päästä, sydäimestä ja käsistä lähteneen maalais-yhteiskunnan pohjapiirroksia.

Valtiollisen toiminnan ohella suorittaa alaikäisyytensä tunteva kansa monia muitakin kehityksensä kurssilukuja.

Osuustoimintaliike koettelee vapaan yhteistoiminnan lääkearvoa yhteiskunnan parantajana. Raittiusliike johtaa ihmisiä itsenäisen tahdon kasvatuksen tietä himojen orjuudesta korkeamman vapauden ja onnen asteelle. Nuorisoseuraliike taas pyrkii keräämään unohdetut salonlapset itsekasvatuslippunsa juurelle, kehittymään älyn, tiedon ja sisällisen sydämen jalouden tietä tulevaisten aikojen kodin ja yhteiskunnan huoltajiksi.

Kaikki nämä edellä kuvatut ilmiöt ovat liikkeitä, joiden kosketuksesta maaseutu kohisee. Niiden syleilyssä me elämme ja niiden aatteihin me kaikelta muulta hukumme.

Me seuraamme uskonnollisia, kirkollisia ja yhteiskunnallisia liikkeitä, mutta me emme näe mitä niiden edessä, takana tai rinnalla kulkee. Siksi saatammekin me unohtaa niin monet vaatimattomat mutta tärkeät murheen laakson ilostamisyrietykset. Siksi on monia valistuneistakin käypiä kansalaisia, jotka puusta pudonneen tavoin ovat pakotettuja kysymään, eläinsuojelusasiasta puheen tullen, mikä sekini on ja mitä silläkin on tehtävää?

Toivossa, että järjestetty eläinsuojeluliike tulee edes niin paljon maaseutuväestöllemme tunnetuksi, että se joutuu kysymään: mikä se on? Olen Suomen Eläinsuojelusyhtymyksen puheenjohtajalta, eversti T. K. Forsténilta saamani kehoituksen johdosta ryhtynyt laatimaan kirjoitussarjaa, joka maasta elävän maaseutuväestön kannalta selvittelee eläinsuojeluskysymystä pyrkien antamaan kotoisten esimerkkien valossa vastauksia kysymyksiin, mitä on eläinsuojeluliike, onko se tarpeellinen ja mitä me voimmekin sen hyväksi tehdä.

II.

Mitä eläinsuojeluliike tarkoittaa.

Osoitin edellisessä kirjoituksessa, että me elämme „joukkojen nousun“ kansan laajain kerrosten heräämisen aikaa. Samaten tulini jo edellisessä osaksi osoittaneeksi,

että tapahtumassa oleva kansan herääminen on pitkäaikainen ilmiö. — Eihän herännyt ensimmäisellä silmäin raotuksella näe muuta kuin läheisimmät ja räikeävärisimmät esineet, mutta muutamien minuuttien kuluttua antavat valveutuneet aistit selvän kuvan koko ympäristöstä. Sama on laita myöskin kansain näkö- ja tuntoaistimien herätessä. Ensinnä nähdään yksityisten ihmisten kärsimät vääryydet ja laaditaan säädoksi niiden poistamiseksi. Sitten nähdään eri sukupuolten, eri yhteiskuntaluokkain ja eri kansallisuuksien väliset ristiriidat, joiden korjaamisesta taistelevat, ei ainoastaan kärsivät itse, vaan myöskin heidän asialleen uhratuneet jalosydämiset lähimaiset. Yleinen ihmiskunnan veljeys luo täten ensimmäisiä säteitään luokka- ja rotupyyteistä kiistelevään ihmismereen.

Kansain veljestyksen tavottelijatkin saattavat kumminkin vielä unohtaa, että on muitakin iloa ja kärsimyksiä tuntevia olentoja kuin ihminen. He pitävät edelleen ihmistä luomakunnan keskuksena, joka ei ole viljelemisestään ja vartioimisestaan kellekään edesvastuussa. Mutta näiden ihmisystävään rinnalle ilmestyy kohta eläinten ystävä, joka opettaa että ei siinä vielä ole kyllä, jos me ihmisveljiemme kanssa soveliaat olemme, mutta luomakunnan pienimmät jatkuvasti kärsivät meidän langettavan syntikätemme orjuutta. Eläinten ystävä huomauttaa, että „kaikilla maailmaan syntyneillä täytyy olla itsenäinen tarkoitus ja elämisen oikeus“. Yhtä vähän kuin Jumala on luonut toiset ihmiset orjiksi, toiset herroiksi, yhtä vähän hän on saattanut eläimiä luoda sellaisiksi raakain vaistojemme leikkikaluiksi, joiden kohtelemisesta me emme olisi minkäänlaisessa vastuussa. Jos uskomme, että Jumala on välittömästi luonut ihmiset ja eläimet, silloin olemme samalla tavalla hänen tahtonsa ja voimansa ilmauksia, olemme erilaisilla lahjoilla varustettuja veljiä, joista ihminen on korkeimmilla lahjoilla varustettu, mutta jotka lahjat eivät saata oikeutta heikoimpain kiduttamiseen. Jos taas uskomme, että olemme miljoonien vuosien kuluessa kehittyneet elämän alimmilta asteilta, lähteneet samasta ja jatkamme matkaa eteenpäin, toiset edellä, toiset jäljessä, niin silloinhan ei meillä edellä kävijänä ole oikeutta osoittaa korkeampaa saavutustamme sydämettömällä julmuudella, nauraen vähempien veljiemme äänettömälle itkulle.

Kun tiedämme, että myöskin eläimillä on tunto, jopa monilla varsin kehittyneet aistimetkin joiden avulla ne voivat tuntea iloa ja surua, onnea ja katkeruutta ja kun ylipäänsä olemme sellaisella siveellisellä kehitysasteella, ettemme voi

nauttia toisen kärsimyksistä, että jo pelkkä toisen surun tunteminen synnyttää mielipahaamme, niin kuinka voisimme olla julmia tai välinpitämättömiä eläimiä kohtaan? Eikö ihmisyytemme estä meitä eläimellisyydestä myöskin eläimiä kohtaan? Jos teemme hyvää vain niille, jotka voivat meitä palkita, silloin olemmekin vasta raakalaisia. Jaloa on vain uhrata heikot voimansa itseänsä heikompien hyväksi, josta sisällinen tyydytys on ainoa välitön palkka.

Eläinsuojeluasian ajajain yhteisenä päämääränä on eläinten kärsimysten lieventäminen. Sivuseikoissa sen sijaan saattaa olla eri mieltä. Toiset vaativat eläinten omaan vapauteensa jättämistä, toiset vain kohtelun parantamista, vieläpä auttavan holhouksen ulottamista vapaanakin oleviin eläimiin. Toisille on teurastus kauhistus, kun toiset taas hyväksyvät tuskattoman teurastuksen ja suorastaan vaativat kärsiväin eläinten lopettamista. Toiset tekevät työtä eläinten itsensä, toiset ihmisen hyödyn takia. Ihmisen hyödyn tavoittelijoista taas toiset asettavat aineellisen hyödyn määrittäväksi, kun toisia kannustaa työhön hyvän teon siveellinen jalostavuus. Nämä ovat eläinsuojeluasian tärkeitä haarakysymyksiä, joiden selventämisen tarve herää sitä mukaa kuin itse asian ydin tajutaan, mutta sitä ennen on meille tärkeätä, muotoihin takertumatta, itse pääasia: eläinten kurjuuden lieventäminen. Sitä me eläinten ystävät kaikki yhdessä tahdomme.

III.

Eläinsuojeluasian nykyiset ja tulevat ajajat.

Niin vaikeata ja niin vähäistä vastakaikua saanutta kuin järjestetty eläinsuojelustyö onkin yleensä maassamme ollut, on Suomen Eläinsuojelusyhdistyksellä sittenkin kauris ja tuloksia tuottanut työkausi takanaan.

Onhan voitu jo vuosikausia julaista kahta eläinsuojeluasialle nimenomaan omistettua aikakausjulkaisua. On saatu syntymään 400 eläinsuojelusyhdistystä, joissa on useita tuhansia jäseniä. Kansakoulunopettajain avustamana on lasten keskuudessa tehty työ edistynyt niin, että heissä on järjestyneitä eläinten ystäviä puolta suurempi määrä kuin aikuisissa.

Kun eläinsuojeluasiasiasta on lisäksi puhuttu varsinaisten äänenkannattajien ja yhdistysten ulkopuolella, voidaan todella sanoa, että pieni asianharrastajajoukko on toiminut nukkumatta. Kun edelleen tiedämme, että esim. nuorisojä raittiusseuroissa on verrattain yleisesti tehty työtä myös-

kin eläinsuojeluasian ajamiseksi, niin eivät harrastuksemme suinkaan ole jääneet likimainkaan edustamatta. Mutta kun arvostellen tarkastamme käytännöllisiä tuloksia, huomaamme ne sittenkin kovin pieniksi. Emme saa salata itseltämme sitä tosiasiaa, että niin perin vähän eläinten ystäväistä kuuluu kotieläimiä omistavaan ja hoitavaan väestöön.

Eläinsuojeluyhdistys on maakylissä, joissa väestö elää karjanhoidosta, suuri harvinaisuus, mutta on se jokapäiväinen kaupungissa, tehdasalueilla ja kirkonkylissä, joissa on paljon kotieläimiä omistamattomia lapsuuden karjamuistojen säilyttäjiä.

Nämä ihmiset kaipaavat eläimiä läheisyydessään. He laittavat pikkulinnuille pesimispönttöjä, antavat ruoka-almuja j. n. e., mutta he ovat voimattomia kotieläintemme aseman parantamisessa, jota vastaan ihmiset kumminkin enemmän rikkovat.

Eläinten hoitajiin kohdistetulla kasvatustyöllä ja eläinten kohtelun valvomisella tosin sellainenkin, jolla ei ole eläimiä hoidossaan, voi parantaa eläinten kohtelua, mutta varsinainen omakohtainen ja esimerkillinen taistelijapaikka on usein niillä, jotka itse ovat jokapäiväisessä tekemisessä kotieläinten kanssa. Tällaista on meidän maalaisväestömme. Ja sen itsetietoinen eläinrakkaus on vielä useinkin uinuksissa.

Löytyy tietysti myös helläluontoisia, jos tylumpiäkin ihmisiä, mutta yleensä saa hellyyskin vain vaistomaisen ilmenemismuodon, sillä ihmiset eivät ole periaatteellisesti selvittäneet itselleen sitä asiaa, että heillä on joitakin velvollisuuksia eläimiä kohtaan. Niitä vain viljellään, kuten peltoa, kuka huolellisemmin, kuka veltommin.

Kun me ajattelemme eläinsuojeluharrastustemme käytännölliseen elämään ulottuvaisuutta, kun me tiedämme, että silloin kun luomakunnan kärsimyksiä huomaamaan heränneet ihmiset lukevat eläinsuojelulehtien lämmittäviä kirjoituksia, silloin eläinten omistajat ja hoitajat korkeintaan lukevat sanomalehdistään minkälainen eläintenkäyttö on hyödyllistä, mutta ei sitä millainen on ihmisyyksivaatimusten mukaista. Silloin kun eläinten ystävät laittavat linnuille siroja pesimispönttöjä ja heittävät heille ruokaa akkunalaudoille, silloin etsii tuhannet vangitut kanat pimeässä navetassa lepopaikkaa, pesän tilaa tai ruuan muruista. Ja silloin kuin me pidämme illanvietoissamme lämpimiä puheita eläinten ystävinä, silloin toiset käytännöllisessä toimessa eläimiä piinaavat; vieläpä hevosystävän kauniilta kajahtavalla nimellä.

Tästä kaikesta luulin selviytyneen, että eläinsuojeluharrastus pysyy käytäntöön vaikuttamattomana, ilmassa liitelevänä ihanteena, ellei se kotiudu Suomen maalaiskansan sieluun, ellei sen lämmittäviä alttareita voida rakentaa talleihin ja navettoihin, laitumille ja työkentille.

Eläinsuojeluksen toteuttajat pitää nostattaa maaseudun arki-ihmisistä, ja silloin ovat ihanteet astuneet juhlasaleista tosielämään.

Tallipojat ja karjatytöt, ne ovat kotieläinmaailmamme itsevaltiaat. Heidät pitää saada leiviskänsä oikein hoitamaan.

IV

Korjattavia epäkohtia.

Kun me saisimme käytännölliset kotieläinten hoitajat asiallemme lämpenemään, avautuisi heille laaja työmaa. Sillä korjattavia epäkohtia kotieläintemme hoidon alalla on paljon. Raakuus ja taitamattomuus kilpailevat eläintemme elämän katkeroitamisessa

Miten meillä esimerkiksi kohdellaan vuosituhansia rinnallamme uskollisesti taistelevaa hevosta?

Hevonen saa verrattain yleisesti olla pimeässä tallissa, juoda siellä kylmää vettä ja maata kostealla ja likaisella alustalla. Kavioiden volemisessa ja kengityksessä noudatetaan sellaista huolimattomuutta, että monet hevoset tulevat jo nuorena sairasjalkaisiksi. Länkiä ei viitsitä sovittaa kaulaan ja kuolaimet asetetaan suuhun jääkylminä, että monesti kielinahka niihin tarttuu. Jos kaikki tämä lamauttaa hevosen pirteyttä ja tottelevaisuutta, on „luomakunnan herralla“ piiska ja kettingit varana. Että hevonen vain saataisiin perin rauhattomaksi, pannaan silmälaput poskille, ettei se vain millään hetkellä näe piiskan olevan alhaalla.

Kovin yleistä on, varsinkin puolikasvuisille poikasille, että kangistuneilla työhevosilla ajetaan minkä kavioista lähtee. Ainakin on yleistä, että laitumelle vietäessä nelistetään. Selässä istuu raskas mies, joka yhä kohoaa ja putoaa hevosen selkään. Jos hevonen on piikkiselkäinen, ei se ole miehelle hauskaa, mutta hevoselle on se kauheata selänkoetusta. Kun päästään laitumelle, on hauskaa nähdä hevosen juoksevan. Se saa suitsenperistä „lähtöpassin“. Jos se tästä arkiutuu ja pakoilee kiinniottajaa, otetaan se paulaan ja kiinni saatua lyödään entistä lujemmin.

Aivan yleistä on laiskanlaisilla ja mahtavuuden makuun päässeillä ihmisillä se vika, että ne eivät viitsi jalkasin

mennä mihinkään. Valjastetaan hevonen, istutaan rekeen ja annetaan nelistää. Sitten lojutaan kiirehtimättä määräpaikassa, ja hiestynyt hevonen saa vilustua.

Entäs sitten navettakarjan kanssa?

On ensiksikin yleistä, että lehmät, lampaat, siat ja kanat elävät häiritsemättömässä sointulassa.

Pienten eläinten alla on runsaasti palavaa lantaa, niin että lampaiden villa vatsan puolesta „palaa“ ruskeaksi. Kun ilmanvaihto on huono ja sikakin antaa hajunsa, ei ilma ole hauskaa hengittää. Epäsiisteyden mitta on kumminkin vasta silloin täysi, kun lehmillä on allaan virtsainen lanta ja yläpuolelta tiputtelevat kanat kullanpalasiaan.

Asiaan kuuluvaa on tietysti, että navetta on pimeä ja kaikki puhdistustoimet tuntemattomia.

Kun kaulavitjoja ei hellitetä koko pitkänä talvena kertaakaan, juomana on lämpimät huuhdevedet, ruokana toisena vuodenaikana itse hyvyyden runsaus ja toisena vuodenaikana pelkät oljet, niin onko kumma, että lehmät ovat keväällä uloslaskettaessa pelkkiä luurankoja, ja pimeään tottuneet karitsat sukeltavat ensimmäiseen vesiojaan.

Julmista julmin on tapa, että sika, joka on kasvanut ummehtuneessa ja lämpimässä navetassa, asetetaan lihoituksen ajaksi ulkopakkaseen.

Kun sitten karjaeläimet lasketaan keväällä ulos, on niillä kyllä hyvät „lantahousut“, mutta astuminen ei sittenkään käy, kun kaviot ovat viallisia.

Kesän kuluessa kaviot murtuvat ja kuluvat. Samoin tekee paimenen vitsa, mutta se saadaan aina uusi.

Tällaista on eläinten kohtelu yleisesti alkuperäisissä oloissa, mutta poikkeuksena on se paljon pahempaakin.

Niitä on kovin paljo tunnottomia miehiä, jotka hauskuudekseen repivät hevosen suupielet rikki tai jotka pienimmänkin vahingon sattuessa sadattelevat ja lyövät hevosta. Jos reki tarttuu kantoon, kuorma horjahtaa kumoon tai mitä hyvänsä vahinkoa sattuu, kaikki se on hevosen syy, ja kohta vinkuu ruoska kirousten säestämänä hevosen selässä. Ja navetan puolessa, jossa hellempi sukupuoli pitää valtikkaa, ei ole asia paljon parempi. Jos lehmä, karpäsen purressa, huiskauttaa häntäänsä, niin kohta se saa tuntea hennon naiskäden taputtavan lypsinlavitsalla kylkeensä.

On viime vuosina saatu kokemusta siitakin, että luokkatiетоiset palvelijat ovat kostaneet isäntäväkeen kohdistuvan vihan heidän eläimillensä. Pikku tyranni kostaa karsimyksensä alaiselleen!

Kaikki nämä ovat taitamattomuuden ja raakuuden synnyttämiä ilmiöitä, joiden korjaamisen aika on tullut.

V.

Mitenkä on korjattava?

Kun tahdomme saada kotimme tuntumaan kodikkaalta, on siinä ensimmäinen tehtävä siivottomuuden ja ummehtuneen ilman poistaminen. Ja kun ryhdymme kotieläinten hoitoa parantamaan, on alku tehtävä samasta päästä s. o. tallien ja navettain laatisemisesta tarkoitustaan vastaavalle kannalle.

On tietysti, varsinkin vähävaraisille, mahdotonta saada yht'äkkiä huonejärjestystä uusituksi, mutta pikkukorjauksillakin saa myös kurjista hökkeleistä koko tyydyttäviä. Seinäin valoaukoille aukominen ja huoneen sisustus ei paljon maksa.

Millaisiksi meidän sitten pitäisi saada karjan asunnot?

Tallit ovat yleensä siksi tilavia, että siellä ei ole ilman puutetta. Tallin kohtuulliset tilavuusvaatimukset ovat: pinta-ala hevosta kohti 8 m² ja kuutiotila 15 m³.

Kynsisillan pituus, ilman soimea, tulee olla hevosen korkeus kerrottuna 1 1/2 ja kynsisillan leveys = hevosen korkeus + 15 cm.

Uusien tallien rakentamisen varalta voisi tässä tietysti luetella monia neuvoja, mutta kun niitä on saatavana neuvojilta ja ammattikirjoista, huomautan vain sellaisista seikoista, joiden parantamisen täytyy vanhoissakin talleissa olla tinkimätön vaatimus: Tallin tulee olla lämmönpitävä ja olla varustettu ilmanvaihtotorvilla, niin että sen lämpö ei alene 10:stä asteesta eikä taas milloinkaan tule hiottavaksi. Valon saamiseksi tulee olla kooltaan 1/15 tai 1/20 lattian pintaa vastaavat akkunat, joiden paikka on lähellä kattoa ja muoto matala leveys.

Soimien suhteen on muistettava, että hevonen on maasta syövä eläin, jolle ei ole sopivaa rehujen ylhäältä kurkotteleminen. Soimen korkeus saa olla korkeintaan 90 cm. lattiasta.

Jos emme ota huomioon tallien kylmyyttä, ovat navetat nykyään monta kertaa kurjemmat. Ne ovat m. m. niin matalat ja ahtaat, että ilman kunnollisuudesta ei voi olla puhuttakaan. Navetan tilavuuden tulee olla niin suuri, että pinta-ala eläintä kohti on 5 m² ja ilman kuutiotila 13 m³. Parret eivät saa olla ahtaat. Kohtuullinen leveys on yksi metri ja pituus = eläimenmitta + 12 cm.

Ruokakouru ei saa olla 45 cm. korkeammalla lattiasta. Jos ei saada heti itsetoimivia vesikuppia, on vettä pidettävä melkein läpi vuorokauden saatavana.

Valon ja ilman vaihdon suhteen on sama vaatimus kuin talleissakin. Selvää on, että karsinoissa ei saa olla kaasuja synnyttävää palavaa lantaa ja että virtsasäiliön paikka ei ole navetan alla.

Pikku eläimistä pitää ainakin sioilla olla oma suojansa, jossa valo, lämpö ja ilmanpuhtaus on sama kuin edellisissäkin ja pinta-ala 2 m² sekä ilman kuutiotila 5 m³ eläintä kohden.

Kun lampaat tottuvat lehmänavetassa alituisella laululaan rasittamaan toisia eläimiä, olisi suotavaa, että niilläkin olisi oma tupansa.

Lammashuoneessa riittää 0,60 m² pinta-ala ja 4 m³ kuutiotila eläintä kohti. Valo y. m. vaatimukset samat kuin edellä.

Jos kanoille ei saada eri asuntoa, pitää niillä olla navetassa oma valoisa nurkkansa, josta vain määräaikoina lasketaan tepastelemaan navetan muuhun osaan, eikä milloinkaan lehmäin yläpuolelle epäsiivoutta aikaansaamaan.

Kun nämä vaatimukset eläinsuojiiin nähden tulevat täytetyiksi, saatamme alkaa puhumaan muunkin hoidon parantamisesta.

VI.

Miten on hevosta hoidettava ja kohdeltava?

Edellä koetimme osoittaa, millaisia tulisi kunnollisten eläinsuojain olla. Jos kirjoituksessamme lausutut toivomukset kaikkialla täytettäisiin, olisi asian korjautuminen hyvällä alulla. Kumminkin olisi se vasta alulla, sillä ruokinta ja hoito ovat yhtä kipeän korjauksen tarpeessa. Kun kirjoitussarjamme neljännessä osassa jo ylimalkaisesti huomautimme asiain nykyisestä tilasta saanemme tässä heti ryhtyä sanomaan, mille kannalle ne tulevaisuudessa olisivat saatavat.

Puhumme taaskin ensin hevosesta:

Kun talli on saatu valoisaksi, ilmapaksiksi ja siistiksi, on seuraava korjausaste ruokinnan järjestäminen. Kun asian tarkemmin perusteltu esitys vaatisi tilaa enempi kuin tässä on käytettävänä, olen pakotettu sanomaan vain, miten on tehtävä, todistamatta miksi juuri niin on tehtävä.

Hevosen ruokinta on yleensä riittävän voimakas, mutta yksipuolinen ja epätasainen. Siksi pitäisi se järjestää siten, että korsi- ja väkirehun ohella voitaisiin talvellakin antaa tuoretta rehua s. o. juurikasveja. Syksyin ja keväisin on sisä- ja ulkosityön vaihdos toimitettava vähitellen, niin että ruuansulatuselimet tottuvat uuteen tehtäväänsä. Ruokinta ei saa tapahtua koska sattuu, vaan määrä-ajoilla, että hevosen ruuansulatuselimet tottuvat säännölliseen toimintaan. Juomavettä pitää olla aina saatavana, eikä se saa olla jääkylmää. Jos esim. matkoilla joudutaan joskus käyttämään kylmää vettä, on juoma-astian päälle pantava heinätukko ja annettava olla kuolaimet suussa, että juominen käy hitaasti. Silloin ei vesi mene kylmänä vatsaan.

Varsinaisessa hoitotyössä on kavioiden kunnossapito tärkein. Sillä jos kaviot saavat kasvaa muodottomiksi tai pilataan huonolla kengityksellä, tulevat hevosen jalat viallisiksi ja koko hevonen turmeltu. Siksi on varsojen ja joutilashevosten kaviot vuoltava suoriksi ja luonnollisen mataliksi kerran kuukaudessa. Kengät pitää sovittaa hyvin kavioon, — ei päinvastoin — ja m. m. on varottava liian pitkien hokkien käyttämistä, jotka antavat hevosen kaviolle luonnottoman asennon.

Valjaiden sopivaisuus on tärkeä. Länkien tulee olla olkapäihin sopivat. Niiden pitää olla riittävän pitkät ja niin väljät, että sormi mahtuu kaulan ja länkien väliin. Vetopiste on asetettava niin, ettei länget nouse kurkkuun, eikä kuorman paino koske olkanivelen kohdalle. Luokkavaljaat ovat siloja paremmat. Tärkeätä on muistaa, että kankeata kuormahevosta ei rasiteta juoksu-ajolla.

Varsain suhteen on m. m. muistettava, että niille tulee antaa säännöllistä jaloittelua ja taidokasta opetusta. Veltto tai julma varsankasvatus on aiheuttanut paljo pahantapaisia hevosia.

Vielä on mainittava tärkeistä hoitotoimista:

Suitsia tulee säilyttää aina lämpimässä huoneessa tai ennen suuhun asettamista ovat ne käsissä lämmitettävät täysin lämpimiksi.

Kun hevonen joutuu seisomaan kylmässä ulkoilmassa, on sen selkään ehdottomasti asetettava hyvin suojaava loimi. Ajon loputtua on hevonen pyyhittävä olkitukolla kuivaksi ja asetettava loimi selkään siksi kunnes ihopinta lakkaa hikoilemasta. Jos on ajettu rapapelloilla tai kujilla ovat

vuohiset puhdistettavat ravasta. Tärkeätä on muistaa, että hevosella pidetään tallissa loimea vain työstä tultua. Muuten käy iho heikoksi kylmää kestävään.

Hevosen kohtelu olisi saatava lempeäksi. Kyllähän hevosen ajossa kokeneiden henkilöiden täytyy myöntää, että hyväileminen ei käy aina päinsä, mutta lyödä hevosta kiukustuneena on raaka ja epäkäytännöllinen tapa.

Olin kerran paikalla, kun eräs mies löi hevostaan, jonka kuorma oli tarttunut kiinni johonkin. Mies ei hoksannut tehdä muuta kuin lyödä ja kirotta. Vapiseva hevonen ei taas pystynyt vetämään. Kun sain miehen rauhoittumaan, taputtelin hevosta ja puhelin sille. Väänsin sitten reen anturat koholleen, ja hevonen lähti matkaan pelkällä kehoituksella. Aina kun hevosta harjataan, joka olisi päivittäin tehtävä, tulisi sitä puhutella ja taputella. Ja aina kun ajossa tulee vahinko, on se korjattava, ja hevosen on annettava olla rauhassa. Näin saamme hevosen hyvälle mielelle, monen vahingon vähällä korjatuksi ja omatuntomme säilyy haavoittumatta.

VII.

Lehmän y. m. tuotantoeläinten hoidon parantaminen.

Olemme jo käyneet katsomassa navetan murhenäytelmää ja esittäneet tuon jokapäiväisen näyttämön tarkoituksenmukaisempia sisustustapoja. Nyt käymme käsiksi ruokinta- ja hoitotapojen esittelemiseen:

Ensimmäinen vaatimus on nälkäruokinnan poistaminen. Rehut pitää syksyisin arvioida ja ottaa talvelle vain niin monta eläintä kuin saadaan elätetyksi. Toisena seuraa vaatimus: Ruokinta tasaiseksi ja meheväksi, niin että lehmää ei saa toisena vuodenaikana pitää ylellisyydessä ja toisena nälällä kiduttaa. (Tällä ei tarkoiteta sitä, ettei lypsymäärän mukaan voitaisi toista lehmää ruokkia runsaammin kuin toista.) Myös on juurikasvien ja painorehun avulla järjestettävä ruokinta läpi vuoden tuoreeksi ja meheväksi. Varsinkin on vältettävä äkkinäisiä ruokinnan vaihteluita.

Ruokailuajkojen täsmällisyys on lehmille yhtä tärkeä kuin hevosillekin. Samoin yhtämittaisesti saatavana olevan juomaveden tarve. Vielä tulee olla suolaa eläinten nuoleksittavana.

Kun olemme edellä, hevoshoidosta puhuttaessa, antaneet monia lehmän hoitoonkin sopivia ohjeita, emme tahdo tässä niitä kerrata, vaan viittaamme edelliseen kirjoitukseen.

Kun lehmäinpuhdistus on kovin puutteellista, tahdon siitä kumminkin erityisesti muistuttaa. — Kyllä lehmillä täytyy olla kuiva ja puhdas alusin sekä oikeus tulla päivisin puhdistetuiksi. Puhdistustyössä on kumminkin otettava huomioon, että ei kaikenlaisilla karstoilla raadella ihopintaa. Lehmien laskeminen talvella joka viikko muutamiksi minuutiksi ulos jaloittelemaan on vaatimus, josta ei koskaan saisi tinkiä. Samallinen tinkimätön vaatimus on sorkkain hoito.

Kun lehmät astelevat ontuen luonnottomiksi kasvaneilla kavioidensa, niaailevat ne siten isäntiensä vetelyydelle. On selvää, että kelpo mies ei toivo karjaltaan tällaisia kunnian osoituksia.

Vaikka lehmäinhoito on yleensä hellätuntoisten naisten varassa, saavat nekin kestää paljo julmuutta ja vähä hyväilyä. Kyllä siihen pitäisi päästä, ettei luuta, kiulu ja lypsinlavitsa satuttaisi Punikin kylkiä. Kyllä naisiltamme voisi paremmin odottaa ystävällistä hyväilyä lehmä kohtaan. Laitumellakäynnin aikana saavat lehmäparat paljo kärsiä raakojen paimenten takia. Niitä heitellään puilla ja kivillä, lyödään seipäillä, juoksetetaan j. n. e. Kun tätä toimittaa vaistomaisen raakuuden ohjaamat lapset, joiden älyyn ei monesti voi vedota, on korjauskeinot vaikeat, mutta yrittämättömyys ainakin on vahvempain ja isäntäväen rikos. Ainakin lähellä kotia on mahdollisuus valvoa paimenten toimia. Varsinaisessa paimentehtävässä pitäisi olla vaatimuksena, että lehmät saisivat tulla syöden laidunmaan rajalle.

Lapsuuteni paimenajoilta on minulla tallella monta elämäni rakkaimmista muistoista. Annoin paimennettavain ajelematta syödä rajaa myöten. Ja kun ei ne milloinkaan päässeet varastamaan, oli paimentaminen vähätöistä. Lehmät tulivat jalkaini juureen asti ja lykkäsin heitä sarvista takaisin. Kun ne lepäsivät harjasin niitä ja ne nojasivat kylkeeni. Mielestäni pitäisi paimenen aina voida sanoa: „Karja piti minusta ja minä karjasta“.

Lampaat ovat yleensä lapsien rakastamia ja saavat siitä syystä paremman hoidon. Ja kun niiden hoidossa muuten sopii ottaa edellä sanottua varteen, sivuutan asian. Huomautan vain että lampailla ja hoitajalla pitäisi olla sellaiset välit, että lampaat aina kulkevat perässä, hoitaja edellä. Se tekee vastenmielisen vaikutuksen, kun ihminen juoksee metsänpedon tavoin lammasmaun jälessä.

Myöskin sialla on samat viihtymysvaatimukset kuin muillakin eläimillä. Erityisesti on muistettava, että sika

ei viihdy likaisuudessa ja että sen asettaminen kylmään lihoamaan on raaka ja hyötyä tuottamaton tapa.

Kesällä pitää sian saada asua ulkona ja olla oikein kylpylähteen ääressä.

Lentävät kotieläimme, kanat, ovat aivan kuin koturin asemassa. Ne ovat tiellä jokapaikassa. Harvoin niihin muuten huomiota kohdistetaan, kuin tieltä pois peljätettäessä.

Tästä pitää tulla parannus. Jos ei voida laittaa erityistä kanatarhaa, pitää niillä olla hauska osastonsa navetassa. Niillä pitää olla riittävästi ruokaa ja juomaa, tuhkaa, luuta j. n. e.

Niiden pitää saada talvellakin leudoilla ilmoilla työkennellä raittiissa ilmassa ja kesällä pitää kanoilla olla aituus, jossa ne saavat olla peloittelematta.

Kun muut pikkueläimet ovat ainoastaan enemmän aikaansa seuraavien ihmisten vaalittavina, saanemme niiden hoidosta puhumisen tässä sivuuttaa.

Olemme näin lyhyesti esitelleet järkiperaisiä ja ihmismäisiä eläinten hoitotapoja. Jos kotieläinten hoitajat ottaisivat ylläsanotun käytännössä toteuttaakseen, niin silloin olisi eläinsuojeluasiasia saanut suuren voiton. Silloin eläimiltä jäisi moni kärsimys kärsimättä.

Toivon, että niin tapahtuisi.

VIII.

Onko eläinten kohtelun parantamisesta hyötyä?

Tuskin saatetaan kieltää, että ei eläinsuojelustyö olisi hyväntekeväisyystyönä jaloa. Mutta on vielä niin vähän ihmisiä, jotka jonkin asian eteen jotakin uhraavat, ellei ole toivoa saada tuonnempaa palkkaa korkoinensa.

Tällaiset ihmiset sanovat meille: „On tässä itsessään vastusta; ei siitä eläinsuojelustyöstä ole mitään hyötyä. — Ajakoot sitä joutilaammat.“

Mutta kun eläinsuojelusta johdetaan sellaisille käytännöllisen elämän aloille, kuin edellä on koetettu, on se sellaista, joka palkitsee kaikki vaivat. Sillä parannetulla hoidolla parantuu myöskin eläinten hyvinvointi ja tuottavaisuus.

Taitamaton opetus lahjoittaa meille pahankuriset hevoset ja taitamaton ajo ja hoito vikautuneet luuskat. Hyvä hoito sitävastoin tuottaa hyviä hevosia. Että lypsykarjan tuotanto on aivan hoidosta riippuvainen, sitä nykyaikana tuskin kukaan epäilee. Myönnetään kelvollisen navetan ja

ruokinnan tärkeys, mutta puhdistuksen kannattavuutta epäillään. Kokeilla on kumminkin todistettu, että tämäkin epäily on väärä, sillä muuten yhtä hyvistä ja yhtäläisesti ruokituista lehmistä on toinen lypsänyt pelkän ihonhoidon takia kiloa enempi päivässä kuin toinen. Ja tällä palkalla jo kyllä kannattaa tehdä muutaman sekunnin työ.

Eläinten huolellinen hoito kannattaa penneissä ja markeissa laskettuna, mutta se kannattaa vielä enempi henkisen jalostavuutensa takia. Sillä jos me hoidamme eläimiä huolettomasti ja raa'asti, totumme me joka suhteessa huolettomiksi ja raa'iksi. Vähän päästä ei mikään paikka taloudessamme ole kunnossa, eikä meitä liikuta läheisempiemmekään tuskat. Siksi onkin, kuten Foerster sanoo, eläinsuojelus ihmistensuojelusta. Jos meillä on tarkoituksena kehittyä ihmisiksi, niin että voimme onnellisessa sopu-soinnussa elää vanhempaimme, puolisoimme, lastemme ja yleensä ihmisten kanssa, niin silloin on meidän harjoitettava itsehillinnän ja hellyyden osoituksen taitoa avuttomia holhokkiamme kohdellessa, jollaisia eläimet ovat.

Tuntuu narrimaiselta, kun ihmiset kysyvät eläinsuojelustyön markeissa laskettavaa hyötyä, vaikka heiltä ei puutu rahaa, vaan uhrautuvaa sopuisaa mieltä, jota eläinsuojelustyö juuri kasvattaa.

Ihmisten pitäisi alkaa tajuta, että henkiset ominaisuudet eivät ole nopeasti vaihtuvia tai oikullisen puolueellisia, että eläimestä välittämätön julmuri ei voi ihmisiäkään rakastaa, eikä yht'äkkiä muuttaa sisintä olemustaan. Samoin pitäisi ihmisten yhä enempi alkaa ymmärtää, että samankaltaiset tuntevat vetovoimaa toisiinsa, että tyranni saa harvoin osakseen rakkautta. Kun ihmiset tämän alkaisivat tajuta, olisi heille samalla selvinnyt eläinsuojeluksen hyöty. He näkisivät eläinhoidossaan koulun, joka kasvattaa heidän parhaita ominaisuuksiaan, joka on oikea itsekasvatuksen koe- ja harjoituskenttä. Olen vuosia muistanut ja muistan kuolemaani asti seurustelustani eläinten kanssa muutamia tapauksia joilla on ollut mitä syvin itsekasvatuksellinen merkitys. Kerron tässä pari sellaista pikkutapausta. Paimenpoikana ollessani oli minulla tavallisesti muassani iso vitsa, jota sentään harvoin käytin. Seisoin kerran vitsani kanssa mietteisini vaipuneena pellon nurkalla. Heräsin siitä, kun hieho töyttäsi sarvikynillään kipeästi kylkeeni. Odottamatta järjen lausuntoa, sai eläimellinen viha vallan minussa. Löin hiehoa isolla vitsallani kaikin voimin. Kohta kumminkin heräsi parempi ihmiseni. Annoin hieholle anteeksi, käsittäen, että

hän ei ollut tietänyt mitä teki. Kun en heti huomannut sitä, oli se tahtonut herättää minua itseänsä hyväilemään ymmärtämättä, että paimenpojan kylki ei kestä sarvien tyrkkäystä. — Kun asia selvisi täten minulle, olin samalla antanut kelpo korvapuustin vanhalle aatamilleni. Hyväillen hiehoa koetin saada hänen katumustani ymmärtämään.

Toisen kerran olin lauvantai-iltana ulkopalstalla äestämässä. Päivä alkoi loppua ennen kuin työ. Olisi pitänyt lähteä kotiin, ja hevosetkin osoittivat selvää laiskistumista. Se synnytti kärsimättömyyttä. Heräsin haaveistani, kun suupieleni meni hermostuneesti vinoon ja aiheetta riipasin suitsilla uskollisten hevosteni suupieliä. Häveten katsoin toisella saralla työskentelevään veljeeni, oliko hän nähnyt lankeemustani. Saran päähän päästyä koetin sovittaa väljini hevosten kanssa ja vastaisuudessa paremmin valvoa itseäni.

Joka itsekasvattajana on ollut eläinten kanssa kosketuksessa, sillä täytyy olla tämän suuntaisia muistoja. Ja niiden aiheuttama siveellinen tahdonkasvatus on eläinsuojeluksen hyödyn oikea mitta.

IX.

Saako eläimiä tappaa ja syödä?

Edellisellä olen koettanut esittää eläinsuojelustyön merkitystä sekä tekoaloja ja tapoja maalaisväestön keskuudessa. Tämän jälkeen tulisi esittää joitakin suunnitelmia eläinsuojelustyön järjestämisestä, mutta sitä ennen on huomautettava muutamista pulmakysymyksistä, joille nykyään tuskin voidaan yksimielistä ratkaisua löytää — ainakin allekirjoittanut on lopullista kantaa vailla — mutta joiden selvittely on siitä huolimatta tärkeätä.

Yksi tällainen kysymys on kysymys eläinten tappamis-oikeudesta ja ravinnoksi käyttämisestä. Me tiedämme, että eri pakanakansoilla on ollut pyhänä pidettyjä eläimiä, joissa on uskottu asuvan jumalallisen hengen ja joiden tappaminen ei ole tullut kysymykseenkään. Tiedämme miten pyhä Fransiskus sanoi eläimiä veljikkeeseen ja kohteli niitä myös veljellisesti. Ranskalaisten tiedämme pitävän leppälintua erityisenä „Pyhän Jumalan eläimenä“, jota kohdellaan erityisellä hellyydellä. Samallaisia esimerkkejä voisi kertoa muitakin, mutta monilukuisuudestaan huolimatta ovat nämä esimerkit sittenkin harvalukuisia niiden rinnalla, jotka näyttävät meille, miten eläimiä tapetaan ja syödään.

Eläinten tappaminen ja syöminen on vuosituhansia vanha tottumus, jossa useimmat ihmiset eivät näe mitään luonnotonta. Viime aikoina on kumminkin sekä uskonnolliselta että terveydelliseltä kannalta esitetty monta painavaa lausuntoa eläinten tappamista ja syömistä vastaan. Mutta kun kysymyksen uskonnollinen puoli ei tulisi tässä yhteydessä selvitetyksi ja kysymys liharavinnon terveellisyydestä ei ole vielä saanut tieteellistä ratkaisua, voimme tässä syventyä asiaan vain eläinsuojeluksen kannalta.

Viime aikana on monasti tuotu esiin väite, että ihminen ei voi tehdä hyvää ilman rakkautta eikä harjoittaa julmuutta rakastamalleen olennolle. Toisin sanoen: ihminen ei voi rakkaudella hoitaa eläimiä, jotka sitte aikoo tappaa ja syödä suuhunsa; eläinten ystävä ei voi olla eläinten tappaja. Uskonnollisista ja siveellisistä syistä en ole eläinten tappamisen puolustaja, en ole liharavinnon orja enkä kotieläintenkään teurastaja, mutta eläinten ystäväni täytyy minun nykyisissä oloissa eläinten edun kannalta puolustaa sekä niiden tappamista että syömistä. Sillä jos ajattelemme ainoastaan eläinten kärsimyksiä ja nautintoja, täytyy meidän tulla siihen tulokseen, että tuskaton kuolema on monen kärsivän eläimen onni. Kuten äsken mainitsin, en ole milloinkaan teurastanut eläintä ihmisten hyödyksi, mutta sen sijaan olen tehnyt eläinmurhia eläimiä auttaakseni. Kun esim. niityllä on niittokoneen tai viikatteen terä raadellut sammakon, joka on tuskain ahdistamana parkunut, olen aina rientänyt kuolemalla lopettamaan onnetoman kärsimykset ja sen tehtyä tuntenut tahtomattani rikoksen tulleen sovitetuksi. Kun paarmat ovat purreet hevosta, olen tunnonvaivoitta antanut heille kuoleman j. n. e. Tuskin voi eläinten ystävä olla hyväksymättä tautia kärsivän tai toisia eläimiä vahingoittavan eläimen tappamista ja jos tappaminen joskus on hyväksyttävä, on sitä vastustava periaate muserrettu. Jos hyväksymme suurien metsänpetojen ja pienten tauti-itiöiden tappamisen, silloin emme enää voi sanoa: „murha on aina murha“.

Helppo on myöskin todistaa, että lihansyönti edistää tappamista ja vähentää eläinten kärsimyksiä. Harvoinhan me näemme laihoja, vanhoja ja raajarikkoja niiden kotieläimien joukossa, joiden lihaa syödään, mutta hevosten keskuudessa ovat tuollaiset vaivaiset tavallisia. Se johtuu siitä, että kun hevosen lihaa ei yleisesti syödä, lypsetään siltä elävänä kaikki voimat ja annetaan sen ennen kuolemaa käydä mahdollisimman laihaaksi.

Monet puhuvat eläinten tappamisen puolesta sillä perusteella, että ilman kotieläimiä olisi elämä — m. m. maanviljelys — mahdoton ja ilman tappamista lisääntyisivät kotieläimet liiaksi ja vaivaiset kävisivät yleiseksi. Kokeilla on todistettu, että karjaton maanviljelys kyllä menestyy ja pystyy elättämään vielä paljo enempi ihmisiä, mutta eläinten tappamisesta ei tämä tieto vapahda. Jos siirtyisimme karjattomaan maanviljelykseen, ei kotieläimiä voitaisi laskea luonnon vapauteen, sillä ne eivät enää voisi säilyttää henkeään omin voimin talven yli. Ne täytyisi tappaa joukkomurhalla tai elättää entiseen tapaan, tappaa yksi kerralla ja harjoittaa entiseen tapaan karjallista maanviljelystä.

Niin sääliväisiä ja hienotuntoisia kuin tahtoisimmekin olla tuntuu minusta siltä, että me emme voi olla tappamatta suuria ja pieniä petoeläimiä emmekä vapautua kotieläinten vähittäisestä tai joukkosurmaamisesta sekä että lihan syönti vapauttaa eläimet riutuvasta elämästä, joten myös hevosen lihan syötäväksi asettaminen on nykyisenä hyödyn tavoittelea aikana eläinsuojelukselle suurempi voitto kuin kaiken lihan hylkääminen.

Eläinsuojelusasia ei siis vaadi meitä hylkäämään eläinten tappamista ja ravinnoksi käyttämistä, mutta se vaatii eläimille tuskatonta elämää ja tuskatonta kuolemaa.

X.

Luonnon eläinten holhous ja vaino.

Olen tässä kirjoitussarjassa koettanut pitkin matkaa kotiinnuttaa eläinsuojelusasiaa käytännöllisen kotieläinhoidon alalle, siltä lausumatta mitään siitä eläinsuojelustyöstä, joka esiintyy luonnon vapaiden eläinten holhoamisena. Mutta kun olen tässä ryhtynyt selvittämään ristiriitoja, en voi jättää viime mainittua ristiriitaakaan mainitsematta.

Me saamme päivä- ja eläinsuojeluslehdistä lukea jonkinlaisina eläinsuojelusharrastusten kukkina esitettävän kertomuksia siitä, miten joku henkilö säännöllisesti ruokkii joitakin pikkulintuja, miten ne hyppivät hänen käsilleen, ikkunalaudalleen j. n. e. Tällaisia uutisia olen aina lue-
nut samallaisilla tunteilla kuin kertomuksia suurista ja kohteliaista kerjäläisjoukoista, hovilakeijain palkatusta kohteliaisuudesta ja matelevaisuutta vaativasta tyrannien armonosoituksista. Sillä tuollainen pikkulintujen holhous ei ole niiden hyväilemistä. Se vain kehittää linnuille valmista odottavan kerjäläisluonteen. Se tekee niistä velttoja armon

odottajia, jotka menehtyvät tai joutuvat ainakin hetkelliseen pulaan, kun noiden kerjäläispalojen anto lakkaa. Ja jos se kestäisi polvesta polveen, olisi tulos vielä pahempi. Silloin pikkueläimet tottuisivat vaivaishoitolaisiksi, jotka eivät koskaan voisi itse auttaa itseään. Meidän tulee tajuta, että itsenäinen, omaan huolenpitoon perustuva elämä on linnuilekin luonnollisin ja parhain. Jos joskus on lintujen ruuansaanti erittäin tiukalla, silloin tietysti on apu hyvä. Mutta apu on annettava niin, että linnut löytävät sen tavallisella tavalla, ettei se johda niitä toimettomina kerjäläisinä odottamaan jossakin määrättyssä porttipielessä.

Kaikki luonnon eläinten avustus tapahtukoon siten, ettei se häiritse niiden säännöllistä elämän kulkua. Ja jos tuollaisella lintusyötöllä ei ole tarkoitus huvittaa vain syöttäjää, voi eläimille nonasti osoittaa palvelustaan aivan toisella tavalla ja toisenlaisilla tuloksilla.

Millä tavalla, siitä kerron erään esimerkin:

Eräs postinhoitajatar Etelä-Pohjanmaalta otti tavakseen mennä juottamaan kirkonaikana kirkkolaisten janoiset hevoset. Hän otti useamman sangon, pyysi hevoskentällä seisovia miehiä avukseen ja ammensi vettä kymmenille ja sadoille hevosille.

Kun hartaat kirkkolaiset tulivat hevostensa luo ja näkivät hevostensa huoltamisen, ymmärsi yksi ja toinen hävetä. Omistajat alkoivat pitää huolta hevosistaan, ja neidin työ loppui. Se oli sellaista eläinten palvelusta, jota nämä itse eivät olisi voineet tehdä.

Tämän holhoushalun vastakohtana on erään eläimen verinen vaino ja kidutus. Vainottu eläin on käärme. Vaino taas johtuu kyykäärmeen vaarallisuudesta ja Raamatun syntiinlankeemuskertomuksesta. — Onhan ikuinen viha vaimon suvun ja käärmeen suvun välillä!

Kuulin hiljattain kauhean kertomuksen, miten meidän harhakristityt polkevat käärmeen päätä rikki: Eräs huomattu herännäisyyden (körttiläisyyden) tukipylväs Etelä-Pohjanmaalla oli pannut paikkakunnan tavan mukaan käärmeen „rassiin“, s. o. lävisti käärmeen terävällä puutikulla läpi, pisti puun pään maahan ja jätti elävän käärmeen siihen kitumaan. Isännän työmatka kulki tikussa olevan käärmeen ohi, joka eli monta päivää. Ohikulkiessaan tarjosi isäntä aina käärmeelle tikulla „piipun hikeä“. Kun käärme käänsi pihisten päätänsä, sanoi tuo „hurskas körttiläinen“:

„Ota nyt! — Ottihan Eevakin omenan!“ Ja hänen mukansa olevat uskonveljensä olivat nauraneet tyytyväisesti. — Tällaisia ovat raa’an taikauskon kirokukat!

Kyykäärme on niin vaarallinen, että tietysti emme voi sen elämää puolustaa. Mutta meidän täytyy puolustaa sen tuskatonta kuolemisoikeutta. Ei käärmeen kuolontuskat mitään sovita ja paranna. Ja jos se uskovaisten joukko, joka käsittää syntiinlankeemuskertomuksen kirjaimen mukaan, vähänkin tutkisi ja ajattelisi asiaa, kyllä sen pitäisi jokaisen käsittää, että ei tuolla sähisevällä ja matelevalla käärmeellä ole syntiinlankeemisessa mitään syytä. Yhtähyvinhän olisi valheen isä voinut ottaa vaikkapa viattoman lampaan muodon.

Käärmeen kidutus on raaka ja pakanallinen tapa, joten kristittyinä ja sivistyneinä ihmisinä on meidän siitä luovuttava.

XI.

Eläinsuojelustyön järjestämisestä.

Olemme edellä osoittaneet, miten puuttuvalla kannalla kotieläintemme hoito on ja miten julmasti eläimiä kohdellaan. Jos me tahdomme saada tähän asiaintilaan todellisia parannuksia, on ryhdyttävä tekemään järjestettyä eläinsuojelustyötä. Miten tätä työtä on tehtävä, siitä seuraavassa joitakin ääriiviivoja:

On sanomatta selvä, että koti on kaikista kasvatustekijöistä tärkein. Siellähän kasvavat ihmistaimet aukasevat sirkkalehtensä ja ottavat ensimmäiset vaikutelmat vastaan. Siellä saa elämän käsitys ja tavat ensimmäisen pohjansa. Siellä siis pitäisi saada lapsiin istutetuksi eläinten oikeuksia tunnustava periaate ja saada heidät totutetuiksi sääli-vään ja huolelliseen eläinten kohteluun. Miten se sitten olisi mahdollista? Se olisi mahdollista siten, että lapset eivät saisi koskaan nähdä eikä harjoittaa eläinräkkäystä. Se olisi mahdollista, jos lapset eivät saisi sellaista julmurikasvatusta kuin seuraavakin esimerkki osoittaa: Pieni poika ottaa ensimmäisiä askeleita. Hän näkee isompien miesten ajavan hevosella, kuulee puhuttavan hevosista ja tahtoo näytellä hevosta. Äiti asettaa lavitsan hevoseksi ja poika saa nurasuitset ja vitsan. Alkaa sataa iskuja, että tuoli kumisee. — „Taa, taa! Ettö tinä mene!“ Ja taas piiskan iskuja.

Tuoli ei tietysti siitä pahene, mutta pojan vereen syöpyy käsitys, että hevosta saa lyödä. Puuhevosen tilalle tulee pian uusia piinattavia. Kissa, kanat, lampaat, lehmät, hevoset, toverit, kotiväki: vaimo, lapset, isä ja äiti. (Kuka asetti ensimmäisenä ruoskan käteen?) Antaa lapsille hyvää esimerkkiä ja hyviä neuvoja, se on niin yksinkertainen tehtävä, että jokaisessa kodissa siihen pystytään, kun vain tahto herää. Ja sen täytyy herätä. Koti, joka ei kasvata lapsiaan parhaan taitonsa mukaan, täyttää huonosti tehtävänsä.

Kodin työtä on jatkettava kansakoulussa. Siellä ei ole käytettävänä sitä esimerkin runsautta kuin kodeissa, mutta siellä on tilaisuus tietopuolisesti asiaa valaista.

Kun luonnontieteen opetuksessa käsitellään eläinoppia, ei siinä saa pysähtyä opettamaan vain kuollutta „ruumis“-oppia, vaan pitää saada lapset ymmärtämään eläinten sieluelämää, niiden iloitsemis- ja suremiskykyä samoin kuin sitäkin, millaisella kohtelulla me rikomme eläimiä vastaan, millaista on velvollisuuksien käyttäminen. Erityisesti on saatava ymmärrettäväksi, että eläinten hoidossa ei saa määrätä yksin niiden markoissa tuottama hyöty, vaan viihtymys ja hoidon vaikutus omaan sisäiseen ihmiseemme. Uskomme, että tehtävänsä tasalla olevan kansakoulunopettajan ei ole vaikea tähän suuntaan vaikuttaa, kun vain tahto herää.

Kansakouluu seuraa nuorison vapaa itsekasvatus nuoriso- ja raittiusseuroissa. Juuri näiden järjestöjen henkinen vaikutus on nuorisoomme nykyään sangen suuri.

Kirjoitussarjamme kolmannessa osassa osoitimme, että nämä järjestöt ovat tehneet hajanaisia yrityksiä eläinsuojeluasian ajamisessa. Tämä on hyvä, mutta se ei vielä riitä. Nuoriso- ja raittiusseurain on alettava ajamaan eläinsuojeluasiasia järjestetysti ja varman suunnitelman mukaan. Niiden on silloin tällöin toimeenpantava esitelmiä ja keskusteluja eläinsuojeluasiasista, niiden on hankittava kirjastoihin eläinsuojeluskirjallisuutta ja niiden on perustettava lukurenkaita, joille tilataan m. m. Eläinten Ystävä.

Kun henkisten voimain vähälukuisuuden takia ei maaseudulla ole yleisemmin mahdollisuutta itsenäisen eläinsuojeluyhdistysten perustamiselle, sopii erityisesti toivoa, jopa vaatiakin, että nuoriso-seurat, joilla muutenkin on laaja kasvatusohjelma, ottavat eläinsuojeluasian ajamisen erikois-huolekseen. Ei se riitä, että nuoriso-seurat tekevät työtä omassa keskuudessaan edellä viitotulla tavalla. Niiden pitää muodostaa erityiset eläinsuojelustoimikunnat, samoin kuin niillä on nyt jo raittius-, maatalous- y. m. toimikunnat.

Nämä nuorisoseurain eläinsuojelustoimikunnat ottakoot toimekseen yleisen eläinsuojeluskirjallisuuden levittämisen. Ne huolehtikoot siitä, että muissakin paikkakunnan edistysseuroissa pysyy asiamme muistossa ja että kaikki erinimiset edistysseurat ja kansalaisryhmät kokoontuvat vuosittain viettämään yhteistä eläinsuojeluspäivää.

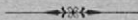
Järjestäessään naapuriseurain eläinsuojelustoimintaa, tulisi nuorisoseurain eläinsuojelustoimikuntain kiinnittää erikoista huomiota juuri maamiesseuroihin. Sillä juuri näissä seuroissa istuvat ne, joilla on suurin määräämisvalta kotieläintemme ylitse. Markkinain tulon kannalta maamiesseurat kyllä usein keskustelevatkin eläinten hoidon parantamisesta, mutta nuorisoseurain el. s. toimikuntain erikoistettava tässä suhteessa onkin herättää karjan omistajissa syvempää ja henkevämpää eläintenhoito- ja suojelusharrastusta.

Myöskin kuntain huomiota olisi asiaan kiinnitettävä. Sopisi esittää, että kunnan terveydenhoito- ja kunnallislautakunnan jäsenet saisivat esim. tehtäväkseen valvoa teurasasetuksen noudattamista. Missä on joku yleisempi eläinrääkkäyspaikka tai tapa, sitä olisi sopiva ruveta kukistamaan kunnallisilla toimenpiteillä.

Olen monasti hiljaisina hetkinä ajatellut eläinsuojeluliikkeen nykyistä asemaa maaseudulla ja suunnitellut sen elvyttämiskeinoja. Hyvästä tahdosta huolimatta en ole kumminkaan keksinyt sen parempaa työsuunnitelmaa kuin yllä on esitetty. Se on kyllä laiha ja puutteellinen, mutta monipuolisen ja täydellisemmän toteuttamista ei nykyoloissa voi ajatellakaan. Ja jos tämä esitetty suunnitelma vain saa asianomaisissa piireissä harrastuksellista myötätuntoa osakseen, silloin onkin asia jo sangen paljo korjautunut.

Kun lopetan tämän kauvan ajatuksissani eläneen kirjoituksen, pyydän lausua kiitokseni kaikille, jotka ovat sitä jaksaneet seurata, sekä toivoni on, että sorronijestä kantava kansani oppisi omista kärsimyksistään itseään heikompia oikein kohtelemaan, että valistustyömme tarkoittaisi etupäässä sydämen jaloutta ja että ainakin kansamme kristitty osa muistaisi, että vanhurskas armahtaa juhtaansa ja joka taitaa hyvää tehdä, eikä tee, hänelle se on synniksi.

M. E. Mäki.

Miten eläinsuojeluyhdistyksiä perustetaan?

Jos kotiseudullanne haluatte perustaa eläinsuojeluyhdistyksen, tulee teidän menetellä seuraavalla tavalla:

Aluksi tulee teidän herättää harrastusta asiaan paikkakunnan vaikutusvaltaisemmissa henkilöissä, esim. kirkkoherrassa, tuomarissa, nimismieheissä, kunnan luottamusmiehistä ja yksityisissä, joiden tiedätte olevan suopeita eläimille. Tämä tapahtuu parhaiten persoonallisesti käymällä niiden luona, joita toivotte saada toimimaan asian hyväksi, tai myös keskustelun ja kirjeväihdon kautta j. n. e.

Sitte kun näin olette onnistuneet herättämään harrastusta asiaan muutamissa henkilöissä, saatatte joko itse kutsua heidät kokoukseen tai, jos katsotte soveliaammaksi, kääntyä jonkun vaikutusvaltaisemmassa asemassa olevan henkilön puoleen pyynnöllä, että hän sen tekisi. Tässä kokouksessa voidaan sitte ehken suunnitella jonkun suuremman kokouksen pitoa, johon yleisöä kutsuttaisiin ja jossa asiaa lähemmin kehitettäisiin, esim. pitämällä joku esitelmä eläinsuojeluasista tai yhdistyksen merkityksestä. Sellaisen kokouksen pitäminen ilmoitetaan paikkakunnan lehdessä ja eri paikkoihin kiinnitettyjen ilmoituslippujen kautta. Luonnollisesti tulee teidän myös koettaa saada sanomalehdistöä kannattamaan eläinsuojeluasiasiaa, sillä onhan hyvä saada sanomalehdistö aina liittolaisekseen, ja koettaa toimittaa sanomalehtiin sopivia kirjoituksia ja siten saada valaistuksi asian tärkeyttä ja merkitystä.

Näin on teillä sitte sanomalehtien kannatus puolellanne ratkaisevalla hetkellä, ja tätä kannatusta ei voida kyllin suureksi arvata, sillä onhan sanomalehti liikeisessä yhteydessä yleisön kanssa, jonka kanssa tekemisiin ei muutoin voida päästä.

Jos olette päässyt niin pitkälle, että olette saanut yleisen kokouksen toimeen, niin kaikki muu käy kuin itsestään. Kokouksessa toimiva puheenjohtaja, tai te itse, tekee sitte ehdotuksen eläinsuojeluyhdistyksen perustamisesta, ja aivan varmasti ette tarvitse peljätä sellaisen ehdotuksen hyljäämistä. Johtokunta valitaan, mallisääntö otetaan tarkastettavaksi ja mahdollisesti hyväksyttäväksi niillä muutoksilla ja lisäyksillä, joita paikalliset olosuhteet tai muut asianhaarat voivat aiheuttaa, ja näin perustettu yhdistys päättää sitte liittyä Suomen Eläinsuojeluyhdistykseen.

Tätä liittymistä ei luonnollisesti pidä unhoittaa, sillä sängen tärkeää on, että eläinten ystävät ja niiden yhdistykset liittyvät yhtenäiseen tarkoitukseen vastaavaan työhön, joka parhaiten tapahtuu kunkin yksityisen eläinsuojeluyhdistyksen yhtymisellä sellaiseen kokoovaan järjestöön kuin Suomen Eläinsuojeluyhdistys on. Tämän yhtymän kautta voidaan niiden yhteiset toivomukset saada kuuluville paljon tehokkaammin ja tarmokkaammin kuin jos ne kukin itse kohdastaan lausuisi.

Jos yhdistystä perustettaessa tarvittaisiin neuvoa ja apua, antaa sitä S. E. Y. mielellään ja tilauksesta lähettää se myös esitelmänpitäjän, joka on apuna perustamisessa.

Jos huomaatte yhdistyksen olevan tarpeen kotiseudullanne, ja epäilemättä onkin niin laita, jollei paikkakunnalla jo ennestään ole yhdistystä, niin alkää viivytelkö ryhtymästä toimeen. Te teette siten hyvän työn ei ainoastaan eläimille vaan myöskin kotiseutunne väestölle, jonka piirissä te siten herätatte eloon uuden siveellisen velvollisuuden — joka sitä ennen kenties oli tuntematon tai jota se kaikessa tapauksessa ei oikein ymmärtänyt. Ja te olette näin tullut ainakin vähässä määrässä hyväntekijäksi kotiseudullenne.

Alkää sentähden viivytelkö ryhtymästä valmistaviin töihin. Asia käy paljoa helpommin kuin luulettekaan, ja vieläkin helpommaksi se tulee, jos uskotte — uskotte hyvän valtaan ihmisten sydämissä.

